

Różni rodzice i różne miejsca zamieszkania - jak ustalić właściwość w sprawie pieczy zastępczej?

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: piątek, 18, lipiec 2025 09:45

Piotr Majoch

Odslony: 1351

WSA: W przypadku, gdy rodzeństwo umieszczone w pieczy zastępczej pochodzi z różnych rodziców o różnych, nieustalonych miejscach zamieszkania, decydująca jest lokalizacja sądu, który orzekł o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

Tak zwany negatywny spór o właściwość, to częsty przypadek w sprawach dotyczących realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin. Polega na uważaniu się poszczególnych samorządów za niewłaściwe w danej sprawie oraz ich przekonaniu o tym, że organizacja opieki nad określoną rodziną czy osobą, spoczywa na drugiej stronie tego sporu. Do tego typu sytuacji szczególnie często dochodzi wtedy, gdy samo ustalenie miejsca zamieszkania osób kluczowych dla rozstrzygnięcia sporu, wiąże się z trudnościami. W tym przypadku do pieczy zastępczej trafiło rodzeństwo - zgodnie z przepisem art. 112⁸ kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, na podstawie którego rodzeństwo umieszcza się w pieczy razem, chyba że byłoby to sprzeczne z dobrem dziecka. Dalsze trudności wynikały jednak z faktu, że rodzeństwo pochodziło z różnych rodziców, a ci zamieszkiwali w różnych miejscach.

Choć dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej na obszarze jednego powiatu, nigdy wcześniej nie przebywali w tym powiecie na stałe. Również rodzice dzieci zamieszkiwali na terenie innego powiatu, a jedno z nich w powiecie - miejscu sprawowania pieczy zastępczej - przebywało wcześniej tylko tymczasowo, bez zamiaru stałego pobytu. Brak związku z powiatem, w którym zapadła decyzja o odebraniu dzieci i umieszczeniu ich w pieczy zastępczej, był - zdaniem starosty - kluczowym argumentem za przeniesieniem obowiązku utrzymywania dzieci na inną jednostkę samorządu terytorialnego. Starosta powoływał się w tym miejscu na art. 191 ust. 1, opierającego właściwość danego powiatu o dotychczasowe miejsce zamieszkania dziecka. Problem w tym, że w opisywanej sytuacji nie dało się jednoznacznie ustalić, kto i kiedy przebywał na terenie tego powiatu i jaka była forma tego przebywania. Rozstanie się rodziców zdecydowanie nie ułatwiało tego zadania. Warto bowiem wspomnieć, że ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie zdefiniowała tego, co należy rozumieć pod pojęciem "miejsca zamieszkania". Odniesienie do przepisów kodeksu cywilnego pomaga w małym stopniu. Art. 26 k.c., na podstawie którego określa się miejsce zamieszkania dziecka pozostającego pod władzą rodzicielską, wiąże dziecko z rodzicami czy rodzicem, któremu przysługuje władza rodzicielska. Możliwości "manewru" wyczerpują się jednak w sytuacji, gdy nawet ustalenie miejsca zamieszkania rodziców staje się niemożliwe. Jedno z nich - jak udało się ustalić - wnioskowało o przydzielenie mieszkania komunalnego, zaś drugie często przenosiło się z miejsca na miejsce i dopiero w czasie nieznacznie poprzedzającym wydanie postanowienia, osiedliło się w innym miejscu z zamiarem stałego pobytu.

Mnożące się trudności w ustaleniu miejsca zamieszkania dzieci, rodziców, a - co za tym idzie - także powiatu właściwego do pokrywania kosztów umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, uzasadniły skorzystanie z rozwiązania przewidzianego w art. 191 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z nim, w sytuacjach braku możliwości ustalenia miejsca ostatniego zameldowania dziecka na pobyt stały, decydująca jest siedziba sądu, który orzekł o umieszczeniu go w pieczy zastępczej. Znaczenie traci wówczas miejsce, skąd pochodziło dziecko, a także gdzie znajdują się obecnie jego rodzice - tym bardziej w sytuacji, w której oprócz zawiłości związanymi z ustaleniem miejsca zamieszkania, problem nastęrczył również fakt bycia rodzeństwem przyrodnim, które powinno wychowywać się razem. W konsekwencji, NSA uznał za właściwy powiat, w którym decyzja o pieczy zastępczej zapadła - mimo braku wcześniejszego zameldowania na pobyt stały, związku z miejscowością i oddalenia od rodziców.

Postanowienie NSA z 27 czerwca 2025 r. (sygn. I OW28/25)

Różni rodzice i różne miejsca zamieszkania - jak ustalić właściwość w sprawie pieczy zastępczej?

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: piątek, 18, lipiec 2025 09:45

Piotr Majoch

Odśłony: 1351

Źródło: [CBOSA](#)